

Danmarks Smørekспорт 1906—1907.

Af Professor *B. Bøggild*.

Ligesom det nu i en Aarrække har været Tilfældet, saaledes skal der ogsaa i Aar her i Tidsskriftet gives en kort Oversigt over Indførselen og Udførselen af Smør, den Vare der stadig i forøget Grad bliver Danmarks betydeligste Eksportvare. — Det i saa Henseende nødvendige Talmateriale er som sædvanlig fremskaffet ved villig Imødekommenhed fra Statistisk Bureaus Side, endog i en fyldigere Skikkelse end den, hvori det regelmæssig offentliggøres af Bureauet selv. — Tallene gælde Tidsrummet fra Begyndelsen af Oktober til Slutningen af September, idet Materialet foreligger kvartalsvis, og for at lette Sammenligningen og give et Overblik over Udviklingen ere i de efterfølgende Tabeller de nyeste Tal sammenstillede med de tilsvarende Tal fra de nærmest foregaaende Aar.

Smørindførselen er belyst ved Tabel I, som atter i Aar viser en Nedgang. Fra Rusland har Indførselen været tiltagende, men fra alle de andre Lande har den været aftagende. Nedgangen fra Sverige er særlig betydelig og vidner om, at de skaanske Mælkeriers Sammenslutning for at eksportere direkte til England er af ret stor Betydning. At Importen fra de øvrige Lande

har været aftagende, vil jo kun sige, at Tilførselen af simpelt og billigt Smør fra Amerika og andre Steder har været mindre end i de nærmest foregaaende Aar. — Som sædvanlig vise Indførselslisterne, at der i Sommerhalvaaret indføres til en Mængde forskellige danske Toldsteder, ikke alene til Havnebyer, talrige smaa Poster Smør fra Østrig; men, som der tidligere er gjort opmærksom paa, skyldes det alene de polske Roearbejdere, der faa tilsendt Smør fra deres Slægtninge i Galizien.

Tabel I.

Smørindførselen til Danmark i Pund.

Fra	$\frac{1}{10}$ 1903— $\frac{30}{9}$ 1904	$\frac{1}{10}$ 1904— $\frac{30}{9}$ 1905	$\frac{1}{10}$ 1905— $\frac{30}{9}$ 1906	$\frac{1}{10}$ 1906— $\frac{30}{9}$ 1907
Sverige	16,910,322	16,712,305	13,203,583	9,616,947
Rusland (Finland) . .	25,280,301	22,024,063	23,174,227	25,467,756
Tyskland	235,627	277,596	191,112	159,993
Amerika	372,650	49,386	152,000	19,009
England	688,287	111,691	135,243	96,988
Andre Lande	36,784	18,369	205,064	87,687
Ialt	43,523,971	39,193,410	37,061,229	35,448,380

I Tabel II ses Indførselen fra Rusland nu at være stegen til den Mængde, som den var for 3—4 Aar siden, hvoraf man kan slutte, at Tilførselen af sibirisk Smør i Aar har været tiltagende; thi det kan oplyses, at i Følgeden danske Indførselsstatistik er Mængden af Smør fra Finland, der for faa Aar siden var over 5 Mill. Pd., nu kun $1\frac{1}{3}$ Mill. Pd., hvilket stemmer overens med, at dels er hele den finske Smørudførsel aftagende, og dels er der i Finland ligesom i Sverige stor Stemning blandt Producenterne for at danne Foreninger med det Formaal selv at eksportere Smørret direkte til England.

Tabel II.

Indførselen af Smør fra Rusland til Danmark
i Millioner Pund.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1901—1902	5.7	3.2	10.3	9.4	28.6
1902—1903	5.3	3.4	5.6	10.9	25.2
1903—1904	4.3	4.3	6.8	9.9	25.3
1904—1905	5.2	2.9	5.7	8.2	22.0
1905—1906	4.3	3.7	7.0	8.2	23.2
1906—1907	5.8	3.1	7.4	9.2	25.4

Smørudførselen belyses først ved Tabellerne III og IV, der vise en anelig Stigning i Overskudsudførselen af Smør. — I Tabel III ses, at Smørudførselen er over 1 Mill. Pd. større end i 1903—1904, der tidligere stod med det højeste Tal; men da var Indførselen $43\frac{1}{2}$ Mill. Pd., nu er den kun $35\frac{1}{2}$, og følgelig bliver der i 1906—07 en Stigning i Overskudsudførselen af over 9 Mill. Pd. i Sammenligning med 1903—04, da Overskudsudførselen af Smør var ikke helt 152 Mill. Pd., og hertil kommer, at i 1903—04 var der kun en lille Eksport af Mælk og Fløde, men nu er denne saa stor, at den, som vist i Tabel V, beløber sig til over 15 Mill. Pd. Fløde og næsten 21 Mill. Pd. Mælk. Regnes der at svare henholdsvis 3 Pd. Fløde*) og 26 Pd. Mælk til 1 Pd. Smør, svarer

*) I Aar regnes der 3 Pd. Fløde til 1 Pd. Smør, medens der sidste Aar blev regnet med $3\frac{1}{2}$ Pd., fordi der saa vel fra et lollandsk Mælkeri som fra Steins Laboratorium oplyses, at Flødens Fedme er bleven forøget for at spare Fragt, og den angives nu antagelig gennemsnitlig at være ca. 30 pCt.; men i Følge Laboratoriets velvillige Meddelelse, hvor Fløden nu undersøges fra 24—25 Mælkerier paa Sydsjælland og Lolland-Falster, kan Fedmen variere fra 20—40 pCt., saa det kan være omdisputabelt, hvilket Tal man rigtigst skal regne med.

Tabel III.
Smørudførselen fra Danmark i Pund.

Til	$\frac{1}{10}$ 1903— $\frac{30}{9}$ 1904	$\frac{1}{10}$ 1904— $\frac{30}{9}$ 1905	$\frac{1}{10}$ 1905— $\frac{30}{9}$ 1906	$\frac{1}{10}$ 1906— $\frac{30}{9}$ 1907
England	180,260,353	169,148,547	168,146,090	177,862,800
Tyskland	14,180,656	19,967,934	12,411,165	16,781,400
Sverige	307,946	277,399	351,594	730,300
Norge	324,886	45,645	338,667	588,200
Holland	17,880	21,689	17,900	20,100
Belgien	72,324	57,645	76,511	71,800
Frankrig	—	293	180	1,400
Amerika	6,544	7,900	6,300	33,100
Østasien	80,572	56,500	161,200	96,700
Vestindien	131,000	445,000	220,500	265,000
Andre Lande	46,975	27,802	110,256	122,900
Ialt	195,429,136	190,056,354	181,840,363	196,573,700

Tabel IV.
Danmarks Overskuds-Udførsel af Smør
i Millioner Pund.

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Hele Aaret
1897—1898	23.2	25.8	30.0	30.0	109.0
1898—1899	25.8	27.7	31.5	25.1	110.1
1899—1900	25.3	30.8	30.8	22.1	109.0
1900—1901	27.0	29.2	34.0	28.7	118.9
1901—1902	30.1	35.2	32.7	28.3	126.3
1902—1903	28.7	40.8	43.0	36.7	149.2
1903—1904	35.2	40.0	43.9	32.8	151.9
1904—1905	35.1	41.7	42.9	31.2	150.9
1905—1906	32.6	39.1	40.0	33.1	144.8
1906—1907	34.8	43.6	45.4	37.3	161.1

Tabel V.
 Danmarks Udførsel af Fløde og Mælk til Tyskland
 i danske Pund.

Kvartal	Fløde		Mælk	
	$\frac{1}{30}$ $\frac{10}{9}$ 1905— $\frac{1}{30}$ $\frac{9}{9}$ 1906	$\frac{1}{30}$ $\frac{10}{9}$ 1906— $\frac{1}{30}$ $\frac{9}{9}$ 1907	$\frac{1}{30}$ $\frac{10}{9}$ 1905— $\frac{1}{30}$ $\frac{9}{9}$ 1906	$\frac{1}{30}$ $\frac{10}{9}$ 1906— $\frac{1}{30}$ $\frac{9}{9}$ 1907
Oktober	3,508,105	3,926,700	4,707,775	4,808,900
Januar	3,026,406	3,772,800	1,958,699	5,768,000
April	4,519,739	3,892,500	2,136,097	5,673,300
Juli	3,083,142	3,580,000	2,204,373	4,618,000
Ialt	14,137,392	15,172,000	11,006,944	20,868,200

Fløde- og Mælkeeksporten nu til 5,860,000 Pd. Smør, og lægges dette Tal til Tallet for Overskudsudførselen, bliver den samlede Overskudsudførsel af Smør til næsten **167 Mill. Pd.**, og endog omtrent 15 Mill. mere, end hvad Overskudsudførselen var i 1903—04 og i 1904—05.

Ved Siden af Fløden og Mælken er der til Tyskland gaaet 16.78 Mill. Pd. Smør, men heraf angives 11 Mill. Pd. at have været fremmed Smør (uden Tvivl russisk) og 3.6 Mill. Pd. at have været pakket i Daaser, saaledes at det kun kan have været 2.2 Mill. Pd. dansk Smør i almindelig Pakning, der er gaaet til Tyskland i hele Landbrugsaaet.

Nu som tidligere gaar Hovedmængden af det danske Smør til England. — I Tabel III ses, at den samlede Udførsel til England har været næsten 178 Mill. Pd. Heraf var $15\frac{1}{2}$ Mill. Pd. udenlandsk Smør, nemlig noget over 15 Mill. Pd. eksporteret over Kjøbenhavn og 337,000 Pd. svensk Smør omladet i Frederikshavn, saaledes at der til England er gaaet over 162 Mill. Pd. dansk Smør. — Denne store Eksport til England er foregaaet som i Tabel V vist fra 10 danske Havne, af hvilke Kjøbenhavn, Esbjerg, Odense, Aarhus og Aalborg have størst

Betydning, og da der i Eksporten fra Kjøbenhavn indgaar 12.7 Mill. Pd. toldberigtiget og 2.4 Mill. Pd. omladet udenlandsk Smør, medens der fra Esbjerg næsten alene eksporteres dansk Smør, er sidstnævnte Havneby nu den vigtigste Eksportplads for dansk Smør til England, idet der herfra udføres $63\frac{3}{4}$ Mill. Pd., medens det tilsvarende Tal for Kjøbenhavn er 57.3 Mill. Pd.

Tabel VI.

Danmarks Udførsel af Smør til England
i Millioner Pund.

Fra	1902-1903	1903-1904	1904-1905	1905-1906	1906-1907
Kjøbenhavn..	82.80	79.62	72.74	71.50	72.39
Esbjerg.....	58.37	56.19	54.55	56.95	63.76
Odense.....	13.15	13.31	14.55	14.89	14.86
Aarhus.....	14.08	18.14	14.91	11.99	11.59
Randers.....	3.04	1.40	0.51	0.38	0.18
Aalborg.....	2.79	2.52	4.24	6.26	8.72
Frederikshavn	3.58	3.29	2.45	2.13	2.24
Svendborg...	2.07	1.67	1.60	1.63	1.61
Nakskov.....	3.42	3.88	3.52	2.32	2.40
Nykjøbing F..	0.31	0.24	0.08	0.10	0.11
Ialt...	183.62	180.26	169.15	168.15	177.86

Vil man dernæst have et samlet Overblik over, hvor stor en Del af Eksporten, der er dansk, og hvor meget der er udenlandsk Smør, viser Tabel VII, at af de 196.6 Mill. Pd., der er eksporteret, var de 168.7 Mill. Pd. dansk Smør og 27.9 Mill. Pd. udenlandsk, af hvilket sidste Kvantum de 4 Mill. Pd. alene er omladet Vare. — Sammenholder man endvidere her Mængden af dansk Smør, der udførtes i 1906—07, med det tidligere største Tal, nemlig det for 1903—04, maa det erindres, at i 1903—04

var Udførselen af Mælk og Fløde kun ubetydelig, men at denne nu svarer til 5.86 Mill. Pd. Smør, hvilken Mængde altsaa maa tillægges til Tallene for 1906—07, og Resultatet bliver saaledes, at Udførselen i 1906—07 svarer til ialt **202.5** Mill. Pd. Smør, hvoraf **174.6** Mill. Pd. dansk Smør.

Tabel VII.

Udførsel af dansk og fremmed Smør
i Millioner Pund.

	Dansk Smør	Fremmed Smør			Ialt
		Toldberigtiget	Omladet	Til-sammen	
1901—1902	139.5	28.9	7.1	36.0	175.5
1902—1903	155.9	32.1	3.9	36.0	191.9
1903—1904	163.0	28.9	3.6	32.5	195.5
1904—1905	161.4	25.2	3.5	28.7	190.1
1905—1906	156.6	20.5	4.7	25.2	181.8
1906—1907	168.7	23.9	4.0	27.9	196.6

Og endelig kunne Tallene i Tabel VII give Anledning til en Undersøgelse af Størrelsen af det her i Landet værende Forbrug af udenlandsk Smør. — Indførselen af denne Vare er i Tabel I angivet til 35.4 Mill. Pd., hvoraf her ses atter at være udført 27.9 Mill. Pd., og følgelig kan der her i Landet kun være forbrugt omtrent $7\frac{1}{2}$ Mill. Pd. udenlandsk Smør. — Dette Tal er forholdsvis meget mindre end det tilsvarende Tal fra det foregaaende Aar, der var 11.9 Mill. Pd. — Det vidner følgelig om, at Forbruget af udenlandsk Smør har været aftagende i 1907 i Sammenligning med de nærmest foregaaende Aar, og det ligger nær at antage, at denne Nedgang har nogen Forbindelse med den Omstændighed, at alle Detaillister i Henhold til Lov om

Handel med samt Ind- og Udførsel af Landbrugsprodukter, der traadte i Kraft $\frac{1}{10}$ 1906, nu maa lade Kunderne vide, om det er dansk eller udenlandsk Smør, der sælges dem.

At Margarineforbruget utvivlsomt samtidig er steget, ses af Tabel VIII, der viser, at Margarineforbruget i Finansaaret 1906—07 var næsten 58 Mill. Pd., men denne Stigning er dog mindre end den tilsvarende Stigning fra 1904—05 til 1905—06, saa det er ingenlunde givet, at Tilvæksten i Margarineforbruget skyldes svigtende Købevne. Der er mere Grund til at antage, at mange Kunder ønske at købe enten dansk Smør eller det meget billigere Margarine, — og at Kunder, der ville have dansk Smør, og som tidligere i Butikkerne ofte bleve forsynede med Varer betegnede som »fint Herregaardssmør«, »udmærket Ævredsmør« o. l., hvilke Betegnelser nu synes ret pludselig at være gaaede af Brug, nu virkelig faa udleveret dansk Smør, og at saaledes Smørmærkeforeningens Samarbejde med Detajlhandlernes Organisationer for at gøre Lurmærket bekendt i Byerne, samtidig med at Loven traadte i Kraft, ikke har været forgæves.

Tabel VIII.

Danmarks Forbrug af Margarine
i Millioner Pund.

	18 ⁹³ / ₉₄ — 18 ⁹⁷ / ₉₈ gsntl.	18 ⁹⁸ / ₉₉ — 19 ⁰² / ₀₃ gsntl.	1903—04	1904—05	1905—06	1906—07
Produktion af Margarine	18.26	35.09	41.76	43.67	47.93	51.25
Overskudsindførsel	3.10	5.35	3.85	3.79	5.37	6.60
Forbrug	21.36	40.44	45.61	47.46	53.30	57.85

Tabel IX viser, at Udførselen af Smør i Daaser i Aar har været 5 Mill. Pd. Heraf er 3.58 Mill. Pd. gaaet til

Tyskland, for største Delen til Hamborg, uden Tvivl for at udskibes videre til oversøiske Pladser eller maaske for en Del for straks i Hamborg at benyttes ved Skibenes Proviantering. Omtrent 1 Mill. Pd. er gaaet til London, og den omtrent halve Million Pund, der her i Tabel IX angives at være gaaet til andre Lande, udgøres hovedsagelig af, hvad der i Tabel III ses at være gaaet til Holland, Belgien, Frankrig, Amerika, Østasien og Vestindien. Og ogsaa her kan man maaske spore Virkningen af den nye Lov, idet der af Statistikerens gøres opmærksom paa, at af de 5 Mill. Pd. angives 92,600 Pd., altsaa et Par Procent af hele Mængden, at være af udenlandsk Oprindelse, idet der tilføjes, at det vel er den nye Lov om Handel med Landbrugsprodukter, der har foranlediget denne Angivelse, medens tidligere saa godt som hele Udførselen af Daasesmør har været opført som dansk Vare. — Er Statistikerens Formodning rigtig, er denne lille Angivelse et betegnende Eksempel paa, hvor nøjagtig Eksportørerne nu søge at efterkomme Lovens Forskrifter.

Tabel IX.

Udførselen af Smør i Daaser

i Millioner Pund.

Til	1902-1903	1903-1904	1904-1905	1905-1906	1906-1907
England	1.37	1.08	1.13	1.05	0.95
Tyskland	2.34	2.35	2.59	2.90	3.58
Andre Lande ..	0.15	0.29	0.59	0.49	0.47
Ialt...	3.86	3.72	4.31	4.44	5.00

Vil man dernæst søge Oplysning om, hvorledes Smørprisen gennemsnitlig har været i Landbrugsaaet 1906—1907, og hvorledes denne stiller sig i Forhold til Smørprisen i de nærmest foregaaende Aar, kan der henvises til Tabel X; men for Forstaaelsen af denne maa man

først genkalde sig i Erindringen, hvorledes Forholdene i Henseende til Smørnoteringen forandrede sig i Løbet af 1906.

Tabel X.
Maanedlige Gennemsnit af Smørpriser.
Øre pr. Pd.

	Mejeristatistikens Smørpris			Kjøbenhavn- Notering 1906-1907
	1903-1904	1904-1905	1905-1906	
November	100.76	97.08	104.58	104.25
December	98.69	97.75	103.76	103.00
Januar	94.86	93.36	104.82	100.00
Februar	97.22	93.69	98.71	96.75
Marts	92.85	94.86	100.25	95.00
April	82.59	89.07	94.56	88.00
Maj	80.04	84.38	91.06	87.60
Juni	82.81	87.84	95.65	90.75
Juli	85.04	95.85	97.35	93.75
August	93.36	102.81	102.20	95.40
September	101.09	104.16	107.62	97.00
Oktober	100.28	104.17	105.19	106.00
Gennemsnit for hele Aaret	92.59	95.45	100.40	96.52

Det maa erindres, at »Overpriserne« ved Begyndelsen af Aaret 1906 vare i stærkere Stigning end nogensinde tidligere, saaledes at der i Marts 1906, kun 15 Maaneder efter »Inkluderingen« i Januar 1905, betalt gennemsnitlig 11 Kr. pr. 100 Pd. over Grosserer-societetets Topnotering, eller med andre Ord, denne Topnotering var bleven mere hurtig afvigende fra de virkelige Priser end nogensinde tidligere. Forholdene vare endog for Smørhandlerne blevne saa utaalelige, at der

maatte tilvejebringes en Forandring, og paa Foranledning af Handelsstanden var Sagen derfor bleven drøftet med Repræsentanter for Landbrugets og Mælkeribrugets Organisationer. Resultatet af disse Forhandlinger blev, at Noteringen efter 29. Marts 1906 vel blev sat som hidtil paa Børsen i Kjøbenhavn og som en Skønsnotering, men af et nyt Udvalg, bestaaende af 4 Repræsentanter for Landbruget, 2 for Provins-smøreksporthørerne og 2 for de kjøbenhavnske Smøreksporthører.

Endvidere maa det erindres, at det i de senere Aarsberetninger ved Omtalen af Aarets Smørpris har været nødvendigt ved Siden af Grosserersocietetets Notering at henvise til Mejeristatistikens Smørpriser, hvilke sidste have været at betragte som en Angivelse af de virkelige Priser; men at det ved Ordningen af Sagen i Februar og Marts 1906 blev bestemt, at Offentliggørelsen af Pristatistikens Gennemsnitstal skulde bortfalde. Denne foreligger saaledes ikke mere ugentlig for Offentligheden, men meddeles pr. Telegram til Noteringsudvalgets Formand og benyttes hver Torsdag ved Noteringens Ansættelse.

Skal man nu i 1907 undersøge, hvorledes Smørprisen har stillet sig i Løbet af Aaret og i Sammenligning med de nærmest foregaaende Aar, ligger det nær, som vist i Tab. X, Maaned for Maaned at tage Gennemsnittene af de nye ugentlige Noteringer og sammenligne med de maanedlige Gennemsnit af Mejeristatistikens Smørpris for de foregaaende Aar. — Paa denne Maade finder man, at Aarets Gennemsnitspris bliver 96.52 Øre pr. Pund, hvilket vel er næsten 4 Øre pr. Pd. mindre end det foregaaende Aar, men dog højere end Gennemsnittet for de tre foregaaende Aar, som er 96.15.

Det ny Noteringsudvalgs Virksomhed har vel været kritiseret, men det har dog formaaet at holde Noteringen nogenlunde i Overensstemmelse med de virkelig betalte Priser. — »Overpriser« er man vel ikke bleven helt fri for; men de have været forholdsvis smaa, antagelig gennemsnitlig under $\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd. — Oversees maa det

dog ikke, at man ikke har kunnet undgaa i Aarets Løb at foretage Forandringer i Noteringsmaaden. Allerede i Sommeren og Efteraaret 1906 var der i Overensstemmelse med de ved Ordningen i Februar og Marts truffne Bestemmelser sket Inkluderinger af 1 Øre ikke mindre end 6 Gange og med kortere og kortere Mellemrum (se T. f. L. 1906, S. 605), og saadanne Inkluderinger skete ogsaa 8. Novbr., 22. Novbr. og 6. Decbr., hvorefter det 20. Decbr. bekendtgjordes, at »Offentliggørelsen af Inkluderingen er bortfalden«. — Der blev derefter plejet Forhandlinger for at komme til en bedre Ordning, hvilket førte til en ny Overenskomst, der traadte i Kraft den 14. Marts, og derefter sætter Udvalget nu Noteringen paa den Maade, at man fastsætter »Markedets Svingningstal for Ugen« og lægger dette sammen med »Prisstatistikens Middeltal i hele Kroner«. Summen af de to Tal er Ugens Notering.

Ved denne ny Ordning haaber man at kunne undgaa de stærkt stigende Overpriser og de deraf følgende Inkluderinger.

I November og December Maaneder var Noteringen over 100. De to første Uger i Novbr. var den 107, blev derefter 103 og ved Maanedens Slutning 100, steg atter i December til 104, men faldt midt i Januar til 98 og blev derefter ved at falde, indtil den midt i April kun var 86, men saa blev den heller ikke lavere. Allerede i anden Uge i Maj blev den 88, og derefter steg den langsomt, indtil den i sidste Uge i Juli blev 96. — I August var Markedet usædvanlig daarligt, og i Stedet for den Stigning, der plejer at finde Sted i denne Maaned, maatte Noteringen nedsættes til 93; men i anden Uge af September kunde Noteringen atter hæves. Efterspørgselen blev Uge for Uge ved at være god, samtidig med at de i Sommerens Løb store Produktioner nu bleve aftagende, og i de to sidste Uger af Oktober var Noteringen endog 111.

Aarets laveste Pris var altsaa 86 i sidste Halvdel af April og Begyndelsen af Maj, — og den højeste var 111

i Slutningen af Oktober. — Forskellen mellem højest og lavest var 25 Øre pr. Pd.

Gennemsnitsprisen for hele Landbrugsaaet blev som allerede nævnt lidt over $96\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd., ganske vist ca. 4 Øre pr. Pd. mindre end i det nærmest foregaaende Aar, — men dog altid en god Pris, — og samtidig var Produktionen og Eksporten betydelig større end nogensinde tidligere.
